

این برنامه با همکاری پوران، الهه، مرضیه، کورس سرهنگ زاده، سیامینا، ناصر مسعودی، شمس، انوشه تنظیم یافته، آهنگ ها، مایه، مایه، مایه، اصغمان، کوندگان آذرپوش و فیروزه امیر معز.

آذرپوش:

نوبهاران را اگر میخانه با در پرده نیست
از کد این با در رنگین می کند رخسار گل
دارد از شبنم بهار آینه اش در پیش روی
بسکه رفت از دیدن رخسار او از کار گل

ارکستر کلهاسرا سنجی را در مایه آور آغاز می کند.

فیروزه امیر معز:

(با در دل شادیم از باغ و بهار ما مپرس) ۲ در جهان عشق زادیم از دیار ما مپرس
وقت ما آینه می رخساره می معشوق ماست حسن روی او نگر از روزگار ما مپرس

ارکستر سراسرا سنجی را در مایه آور آغاز می کند.

ترانه اول پوران: (شعر از ربی معیری)

آورد پیام از سوی گل باد نوبهاری
کز شراب گلگون بایست کام دل بر آری
لب گل بخنده و اشک که صبا به دل نوازی
ز دلش گره کشاند
پای هر کبی بلبل ناله حزین دارد
بهر دلفریب چنان ناله ای چنین دارد
بی که بوسم جای گل رخ تو نازنین را
بی که نوشتم از لب شراب آتشین را
با وصلت جان وفان دارد
بی رویت گل صفان دارد
شورستی بخشد خنده در لریات
با دره را کی باشد گرمی بوسه بیات

(دیده من رخ ز بیات جان دهد به تمنیات کز به گلگشت چمن آبی گل فشانم به سراپت) ۲

آذرپرویش:

وقت آن است که مردم ره صحرا گیرند
خاصه اکنون که بهار آمد و فروردین است
خواب در عهد تو بر چشم من آید بی بات
عاشقی کار سری نیست که بر بالین است

ارکستر گلکما آهنگی در ماهور از عارف را آغاز کرده و با نغمی از رهی خوانده شده.

ترانه اول مرضیه: (شعر از رهی معیری)

بلبل شوریده چو دل داده گل
تقد روان داده به سودای گل
بر دل ما داغ تمنای تو
بر دل او داغ تمنای گل
فرصت مستی بکس نمی گذارد
دیده مست بخار اگر گذارد
دامن آن نازنین ره ناسازد
گلگش روزگار اگر گذارد
عشق تو با آینه اگر گذارد
بر دل تو آه من اگر گذارد
عشق من لاله رو اگر گذارد
(تاج محبت تو را بسر گذارد) ۲

آذرپرویش:

حر روز بر آنم که کنم شب توبه
از جام و پیالهی لبالب توبه
اکنون که رفتای فصل گل توبه چرا
در موسم گل، ز توبه یارب توبه

ارکستر گلکما آهنگ بی کلامی را که از گلهای صحرائی است و از ماهور به بیات ترک می رود را
اجرامی کند.

آذرپرویش:

(الاد ختر یادورت بگردم) ۲
چه کار داری تو با حر کار مردم

چه کار داری که مردم درکینند
چه میشه کرد تو رو با من بینند

ارکستر آهنگ بی کلام برنامه را همچنان ادامه داده و آهنگ زیبای ضربی را که توسط ارکستر کلمما در کلممای صحرائی اجرا شده تقدیم می‌دارند.

فیروزه امیر معز:

کلبن عیش می‌دمد ساقی گلخوار کو
باد بهار می‌وزد باده خوشگوار کو
(گفت مکرز لعل من بوسه نداری آرزو) ۲ مردم از این بوس ولی قوت و اختیار کو

ارکستر کلمما آهنگی دیگری درمیدشتی را که محلی ارمنی است و آقای جواد معروفی برای ارکستر تنظیم کرده و با سروده ای از آقای ربی معیری آمده اجرامی کند.

ترانه اول الهه: (شعر از ربی معیری)

بسکه عشقت در دل من، گلند آتش ای پری
بی تو ای گل در دل ما، اثری نکند ساغری
از تو باشد مستی من، که مرانوشین باده ای
تار میوت بسته مرا بکش از کرم پای من
چشم لطفی نه تو را، نه مراد دل طاقتی
بی تو ای گل در دل ما، اثری نکند ساغری
بسکه عشقت در دل من، گلند آتش پری
بی تو ای گل در دل ما، اثری نکند ساغری
لاله روید از گل من، چو به خاک من بگذری
گل ندارد بوی وفا، تو ییا که ز گل بهتری
وز تو باشد مستی من، که به دل گرمی داده ای
خسته ام از خار جفا، چو وفا کنی وای من
بی وفایی صنما، به وفاداران رحمتی
گل ندارد بوی وفا، تو ییا که ز گل بهتری
لاله روید از گل من، چو به خاک من بگذری
گل ندارد بوی وفا، تو ییا که ز گل بهتری

فیروزه امیر معز: (رباعی از عاشق اصفهانی)

ای لاله، پیاله شراب توجده شد ۲
وی ساغری گل باده ناب توجده شد
ای کلبن عیش رنگ و بوی تو کجاست
وی باغ زمانه آب و تاب توجده شد

کورس سربنگ زاده:

زحر کویی، زحر شهری گذر کردم تور ایدم	به حر بزمی، به حر جمعی نظر کردم تور ایدم
تور آنجا جلوه کردیدم	نشانی کرا از هنر دیدم
نشانی از نقش او دیدم	به حر گلشن رنگ و بودیدم
به زیبایي، بچو رویایی	به شام تارم هویدیایی
تور آنجا جلوه کردیدم	نشانی کرا از هنر دیدم
بخندد که در خیال من حال تو کرده غوغایی	به پنهانی کرا چه پیدایی تو نماید از چه بامایی
مرانی تو کو سگیایی	نیدم من چون تو زیبایی
زحر کویی، زحر شهری گذر کردم تور ایدم	به حر بزمی، به حر جمعی نظر کردم تور ایدم
تور آنجا جلوه کردیدم	نشانی کرا از هنر دیدم

آذر پش:

در غنچه تخت هفته امی ناز کنند	کلهما چو باغ جلوه راساز کنند
از سرم رخت ریختن آغاز کنند	چون دیده به دیدار جهان باز کنند

اگر کتر کلهما آهنگی دیگر در ماهور را که از ساخته های آقای جواد معروفی است و خود برای
اگر کتر تنظیم کرده را با کلهما از آقای بهادر یگانه اجرا کرده و سیما می خواند.

ترانه سیما: (شعر از بهادر یگانه)

چون کوحر از صفادل بدریا ز نیم	خنیز که تاست مست سرب صحر از نیم
وین زلف کسوی خود تاب و کره برگشا	دست به ساغر بریم لب به مینا ز نیم
	خنیز چه پروانه هانرم و سبک پرگشا

بگذر از روز کار جوانی

کویم از او سخن تابدانی بچو زیبای کلهداران

روستی شد و شادمانی

فیروزه امیر معز:

(طرف چمن خوش است و شراب مغانه ای) ۲) باماه مهربانی و چنگ و ترانه ای
از دست سردمهری گل ناد این چمن هرگز نشد که گرم کنم آشیانه ای

ارکستر گلما آهنگنی از ساخته های علی اکبر شهید با ترانه ای از وی راد در نگاه بایون با
تنظیمی از آقای معروفی اجرامی کند.

ترانه دوم پوران: (سحر از سیدا)

عقرب زلف بگفت با قمر قرینه	تا قمر در عقربه کار ما چینه
کیه کیه در میزین من دلم میله زره	دو با لنگر میزین من دلم میله زره
ای پری ییاد کنار ما جان خسته رامرنجان	(از برم مرو خضم جان مشوتا فدای تو کنم جان) ۲

زگس مست تو بوخت من خرابه	بخت من از تو و چشم تو از شرابه
کیه کیه در میزین من دلم میله زره	دو با لنگر میزین من دلم میله زره
ای پری ییاد کنار ما جان خسته رامرنجان	(از برم مرو خضم جان مشوتا فدای تو کنم جان) ۲

آذر پرهش:

خدا یا عاشقم عاشق ترم کن	ز لیلی و ز مجنون بد ترم کن
ز لیلی و ز مجنون بد تری نیست	به راه عاشقی خاک ترم کن

ارکستر گلما آهنگنی محلی لیک راد در نگاه بایون با تنظیمی از آقای معروفی اجرامی کند.

ناصر سعودی مشرک با مرحوم بانوشمس:

آفتاب کوله بیرون بو حال موقه کاره، جو نم کاره، جو نم کاره	کوه و سین، دشت و سین، ای بلبل زاره، خدا زاره، خدا زاره
می نازنین یاره، وقت بگل کاره	(تامن زرم آنچه دو بشیم شالی زاره، خدا زاره، خدا زاره) ۲

کوبچن بهاره، لاله زاره، خوش بحالت، کارش، زاره (می بچ یاره، موقعه کاره، موقعه کاره) ۲(۲)

آذرپوش:

کلی مایم اکر نه خار بسیار ۲
وفامایم وکر نه یار بسیار
کلی مایم که در سایه اش نشینم
اکر نه سایه دیوار بسیار

ادامه ترانه:

جیرین کره جررتخواب وقت خروس خوانه، خداخوانه، خداخوانه
بشیم شالی زار کولی جان، وقت شالی زاره، خدا زاره، خدا زاره
تی موبزن شانه می کارت دانه
(ترسم هواتی یار به گم بشیم خانه، خدا خانه، خدا خانه) ۲
کوبچن بهاره، لاله زاره، خوش بحالت، کارش، زاره (می بچ یاره، موقعه کاره، موقعه کاره) ۲(۲)

آذرپوش: (بماعی از خیام)

آمد سحری نداز میخانما
کای زند خرابانی دیوانما
بر خیر که پر کنی یمان زمی
زان پیش که پر کنی یمانما

اگر کستر کهما سراسر آهنگی در ما بود از ساخته های سید را اجرا کرده که با کلامی از وی و تنظیمی
از آقای روح الله خالقی خوانده می شود.

ترانه دوم مرضیه: (شعر از سیدا)

نرکس مستی به رویت همچو ماه، چشم بدت دور
ابرو پیوستی، دو چشمانت سیاه، رشک رخ خور
(آفت جانی خبر دارت کنم) ۲
(باشه تاروزی گرفتارت کنم) ۲
(آفت جانی خبر دارت کنم) ۲
(باشه تاروزی گرفتارت کنم) ۲

در اینجا کستر و خواننده با وزن تند تری اجزا را ادامه می دهند.

(بلبل زار خسته، دل به کسی نرفته
مرغ قفس شکسته، از کمند خلق جسته) ۲
ای دو صبد بنده گرفتار کمند میوت
(عاشق آنست که پامی نکشد از کویت) ۲
ای دو صبد بنده گرفتار کمند میوت
(عاشق آنست که پامی نکشد از کویت) ۲
بلبل زار خسته، دل به کسی نرفته
مرغ قفس شکسته، از کمند خلق جسته) ۲

آذر پوش:

جهان مشت گل و دل حاصل اوست
همین یک قطره خون مثل اوست
نگاه مخطا میندوگرند
جهان هر کسی اندر دل اوست

ارکستر کلبه اندکی دیگر آهنگ نرکس مستی را ادامه می دهد.

به حر بر شاخار بوستانی
چه خوش می گفت مرغ نغمه خانی
بر آور هر چه اندر سینه داری
خروشی، نغمه ای، آبی، فغانی

ارکستر کلبه آهنگی محلی را در دستگاه هایون با تنظیمی از آقای جواد معروفی به اجرا میگذارد
والله آنرا با کلامی از آقای پرویز کیلی می خواند.

ترانه دوم الهه: (شعر از پرویز کیلی)

لیلی که ناله می کنی خون در دل مای کنی امروز و فردای کنی
(لیلی منال عمرم، منال عشقم، منال جو نعم منال) ۲

قربون خندیدنت، خرامیدنت، بهونه گرفتت وقت ملاقات میام، سمر بفته ها، به دیدار و دیدنت
لیلی منال، عمرم منال، جو نعم منال، عشقم منال

خزار تا خاطر خواه داری عاشق چشمم براه داری نشد دم نگاه داری

(لیلی منال، عمرم، منال عشقم، منال جوغم منال) ۲

قربون خریدنت، خرامیدنت، بونه گرفتت وقت ملاقات میام، سرمخته تا، به دیدار و دیدنت
لیلی منال، عمرم منال، جوغم منال، عشقم منال

آذر پش:

درخت سرو بودم کنج میشه
تراشیدن مرا از پنج وریشه
تراشیدن سر قلیون بازند
که آتش بر سرم باشه همیشه

نوازنده قانون نغماتی را در اصفهان آغاز کرده و به همراه نوازنده تار آهنگ محلی شیرازی را
که به نام شیرین معروف است می نوازند.

ترانه منوچهر شیرازی: (شعر محلی)

بلندبالا به بالات اودم من
برای خال لبهات اودم من
شنیدم خال لبهات می فروشی
خریدارم به سودات اودم من
شیرین تهر کرده یارم، شیرین کردی کبابم، شیرین نمیدی جوابم

اعضا، ارکستر:

شیرین تهر کرده یارم، شیرین کردی کبابم، شیرین نمیدی جوابم

لب بوم اودی نخ تازه کردی
قدت را با قدم اندازه کردی
تو که پوشیده ای رخت عروسی
مکش سورمه که زخم تازه کردی
شیرین تهر کرده یارم، شیرین کردی کبابم، شیرین نمیدی جوابم

اعضا، ارکستر:

شیرین تهر کرده یارم، شیرین کردی کبابم، شیرین نمیدی جواهم

زبوی زلف تو منقوغم ای گل زرنک روی تو دخنم ای گل
من عاشق ز عشت بی قرارم تو چون لیلی و من مجنونم ای گل
شیرین تهر کرده یارم، شیرین کردی کبابم، شیرین نمیدی جواهم

اعضای ارکستر:

شیرین تهر کرده یارم، شیرین کردی کبابم، شیرین نمیدی جواهم

فیروزه امیر معز:

ای ساقی کچهره زیبای همه ای سرو سہی قامت رعنائی همه
پر کن قدحی که زود خواهی دیدن حالی به کنار این چمن جای همه

ارکستر گھما آهنگ بی کلامی را که در اجزای سمانا نوشتیم دوباره اجرامی کند.

گوینده آقا زارادو:

این بود شاخه گل شماره ۳۵۶

مدت اجزای برنامه ۵۶ دقیقه و ۴۶ ثانیه است.

توضیحات:

شاخه کلی که نارسد با شماره ۳۵۶ به ثبت رسیده. این برنامه اریث کار برنامه گھما با دیگر شاخه گھما اندکی فرق دارد از این نظر که مدت زمان طولانی تری را به خود اختصاص داده و همچنین

از نظر تعداد خواننده بیش از حد معمول است، حتی سه خواننده هر یک دو اجرا داشته اند.

در برنامه های شاخه گل به یکی دو مورد برخورد کرده ایم که طولانی بوده و تعداد هنرمندان آن

پیش از حد متعادل بوده، ولی در این برنامه با وجود معرفی شماره در ابتدا و در انتها از معرفی
بهرمندان خودداری شده و تصور نمی رود که به طور شخصی تحریف شده باشد، در اینجا سعی
می شود آنچه را که می دانم در مورد برنامه بنویسم و نکات محمول را به علاقه مندان و ایمی گذارم.
خوشبختانه و یا متأسفانه در خلال برنامه از ساز سلوا استفاده نشده که مجبور باشیم حدس بزنیم
چه کسی نوازنده اش بوده زیرا تمام برنامه با به شکل ارکستر انجام و نظیفه شده و در ضمن همه
اجزای آن قبلاً در گلهای رنکارنگ و یا شاخه گل با شماره های مشخص بکار رفته که نگارنده
به ترتیب از اول برای علاقه مندان شرح می دهم.

ترانه اول خانم پوران در گلهای رنکارنگ شماره ۴۲۵ با آهنگ و تنظیمی از آقای جواد معروفی در
ماهور اجرا شده که شعر ترانه آن از آقای ربی معیری است.

ترانه دوم که با صدای خانم مرضیه اجرا شده آهنگش از عارف و ترانه اش از آقای ربی معیری
است که با تنظیمی از آقای روح الله خالقی در ماهور در گلهای رنکارنگ شماره ۲۹۳ و ۲۹۳ ب
آمده که البته ترانه دیگری در آن برنامه از ملک اشعر با آهنگی از درویش خان اجرا شده که
در اینجا مد نظر نیست. ترانه سوم اجرا شده در شاخه گل شماره ۲۵۷ با صدای الهه آمده که از

آهنگی محلی ارمنی برخوردار است در مایه دشتی که آقای جواد معروفی آن را برای ارکستر تنظیم کرده، شعر ترانه آن نیز از ربی معیری است. برنامه
چهارم را آقای کورس سربنگ زاده اجرا کرده که در خلال برنامه ساز آقای حبیب الله بدیعی و مجید نجابی به گوش می رسد لذا ممکن است آهنگ
آن نیز از آقای بدیعی بوده ولی نگارنده سندی برای اثبات ندارم و نمی دانم شعر ترانه آن از کیست و قبلاً هم
آن را در برنامه های موجود گلهما شنیده بودم ولی ممکن است در شاخه گل با شماره مشخصی

اجرا شده باشد که این برنامه در دستگاه شور اجرا شده. ترانه پنجم را سیمینا اجرا کرده که در گلهای رنکارنگ شماره ۳۹۸ با آهنگی از آقای جواد معروفی و تنظیمی
از وی در ماهور اجرا شده که شعر ترانه آن از آقای بهادر یکانه است البته در این شاخه گل بخشی از آن ترانه گنجانده شده و تمام ترانه خوانده نشده.

ترانه ششم با صدای پوران و آهنگ و ترانه ای از شیدا پیدا و یاون در گلهای رنکارنگ شماره

۳۲۷ و ۳۲۷ ب و ۳۲۷ ث و شاخه گل شماره ۱۳۵ آمده که آقای جواد معروفی آن را به زیبایی برای ارکستر تنظیم کرده. در ترانه هفتم این نوشتار با
صدای آقای ناصر سعودی و یک خانمی که

صدایش آشناییست به شکل مشترک اجرا شده که نگارنده تصور می کنم صدای مرحوم شمس
بوده است و نیز می دانم که در یکی از شاخه گل با شماره مخصوص خودش باید اجرا شده باشد

ولی به آن دسترسی نداشته‌ام، این ترانه که آهنگ آن محلی لیکلی است و شعر آن نیز محلی است نوشته شده ولی بدون تردید به علت بافت ترانه استنباه و اثره در آن دیده خواهد شد و بنده بیشتر سعی بر آن داشتم که الگویی از آنچه شنیده شده است نوشته شود تا شاید در مراحل بعدی افرادی که به این ترانه دسترسی دارند و بالخصوص شمال ایران آشنا هستند آنرا تصحیح نمایند، این ترانه در دستگاه هایون اجرا شده. در رابطه با این مثل ترانه های محلی و نوشتار آنها در برنامه های

ساخته گل، صحرایی، رخسارنگ و حتی یک عدد در گلهای تازه با چندین برنامه مباح شدم که از قدرت نظم نوشتار آن عاجز بودم لذا بدون هیچ نوع تعارف و حاشیه پرگنی اعتراف می‌کنم که باید بوسید افراد مجرب بازنگری شوند و فقط جهت حفظ متن برنامه آنرا در کتاب آورده‌ام.

ترانه ششم را در گلهای رخسارنگ شماره

۲۸۰ و ساخته گل شماره ۲۲۳ شنیده ایم که با آهنگ و ترانه ای از سید اجرا شده و بار مونی، تنظیم و رهبری آن با آقای روح الله خالقی بوده که در ماهور اجرا شده. ترانه نهم را خانم الهه اجرا کرده که در ساخته گل شماره ۲۰۴ با آهنگی محلی و تنظیمی از آقای معروفی و شعر ترانه ای از آقای پرویز و لیکلی در دستگاه هایون اجرا شده. در همین و آخرین ترانه که با صدای آقای دکتر نوشته اجرا شده ترانه ای محلی از منظره شیراز خوانده شده که شعر آن نیز محلی است، آهنگ و شعر این برنامه در گلهای صحرایی شماره ۵۷ در مایات اصنمان اجرا شده که نگارنده معتقدم که نوازنده قانون جلال قانونی نوازنده قدیمی قانون بوده ولی از نوازنده تار در این بخش بی اطلاعم، ضمناً این ترانه و آهنگ در گلهای صحرایی شماره ۶۰ با صدای خانم آذر نیز اجرا شده، لازم به ذکر است که آقای نوشته از دوستان آقای داود پیرنیا بوده که بطور افتخاری چند برنامه ای در گلهای صحرایی و ساخته گل از او می‌شنویم، نام واقعی او غنیمی بوده که برای اجرای این برنامه ها اسم پسرش که نوشته بوده انتخاب شده. اشعارتی که در این ساخته گل طولانی بکار رفته مشخص نیست از چه سیرانگانی بوده زیرا معرفی وجود نداشته و افراد مطلع باید آن را نظرداده و بررسی کنند ولی آنچه دیده می‌شود از نظیری نیشابوری، حافظ، خیام، باباطاهر بوده است.

توجه: کلیه مطالب مندرج در بالا توسط محقق محترم جناب استاد علیرضا دربندی تهیه شده که شامل بررسی کامل برنامه و توضیحات افزوده شده شخص ایشان می‌باشد. جای دارد که سپاس فراوانمان را نثار ایشان بنماییم زیرا که نتیجه سالها زحمات خویش را وقف عموم کرده اند. در خاتمه از دوستانی که جهت تصحیح و تکمیل این

مطالب مایل به همکاری هستند تقاضایم از طریق آدرس ایمیل Asheghane1golha@gmail.com با ایشان تماس حاصل نمایند.

مسعود نوین فرحبخش